

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 3311

Warszawa, 20 lipca 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

-o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Renatę Zarembę.

(-) Bogdan Bojko; (-) Jacek Brzezinka; (-) Marek Cebula; (-) Janusz Cichoń; (-) Piotr Cieśliński; (-) Czesław Czechyra; (-) Andrzej Czuma; (-) Ewa Drozd; (-) Waldy Dzikowski; (-) Jerzy Feliks Fedorowicz; (-) Arkady Fiedler; (-) Artur Gierada; (-) Agnieszka Hanajczyk; (-) Stanisław Huskowski; (-) Michał Jaros; (-) Jan Kaźmierczak; (-) Beata Małecka-Libera; (-) Tadeusz Naguszewski; (-) Sławomir Neumann; (-) Stefan Niesiołowski; (-) Janina Okragły; (-) Danuta Olejniczak; (-) Paweł Olszewski; (-) Piotr Ołowski; (-) Maciej Orzechowski; (-) Sławomir Piechota; (-) Aleksander Marek Skorupa; (-) Bożena Sławiak; (-) Tomasz Smolarz; (-) Miron Sycz; (-) Grzegorz Sztolcman; (-) Anna Słowińska; (-) Piotr van der Coghen; (-) Piotr Waśko; (-) Ewa Wolak; (-) Adam Wykręt; (-) Renata Zaremba; (-) Ryszard Zawadzki; (-) Marek Zieliński; (-) Jerzy Ziętek.

Ustawa

z dnia

2010 r.

o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze

Art. 1. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1361 i Nr 191, poz. 1484) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 84 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy wskazanej w art. 77 ust. 4.”;

2) w art. 85:

a) ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. Jeżeli umowa ramowa, której jedną ze stron jest upadły, zastrzega, że poszczególne umowy szczegółowe, których przedmiotem są terminowe operacje finansowe, pożyczki instrumentów finansowych lub sprzedaż instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, będą zawierane w wykonaniu umowy ramowej oraz że rozwiązanie umowy ramowej powoduje rozwiązanie wszystkich umów szczegółowych zawartych w wykonaniu tej umowy:

1) wierzytelności z tytułu poszczególnych umów szczegółowych zawartych w jej wykonaniu nie są obejmowane układem;

2) syndykowi nie przysługuje uprawnienie do odstąpienia od umowy ramowej, o którym mowa w art. 98.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przez instrumenty finansowe, o których mowa w ust. 1 rozumie się instrumenty finansowe w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.¹⁾).”,

c) ust. 5 otrzymuje następujące brzmienie:

„5. Do poszczególnych umów szczegółowych mających za przedmiot terminowe operacje finansowe, pożyczki instrumentów finansowych lub sprzedaż instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu - nawet jeżeli nie zostały one zawarte w wykonaniu umowy ramowej, o której mowa w ust. 1 - nie stosuje się przepisów art. 98 i 99.”;

3) dodaje się art. 85a w brzmieniu:

„85a. Ogłoszenie upadłości dłużnika nie narusza uprawnień wynikających z zamieszczonej w umowie klauzuli kompensacyjnej, o której mowa w ustawie wskazanej w art. 77 ust. 4.”;

4) w art. 127 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 z 2009 r. Nr 78, poz. 659, Nr 77, poz. 649, Nr 42, poz. 341, Nr 13, poz. 69, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 oraz z 2010 r. Nr 201, poz. 1540, Nr 223, poz. 1776, Nr 44, poz. 252.

„4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się do zabezpieczeń ustanowionych przed dniem ogłoszenia upadłości w związku z terminowymi operacjami finansowymi, pożyczkami instrumentów finansowych lub sprzedażą instrumentów finansowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, o których mowa w art. 85 ust. 1.”;

5) w art. 311 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. W przypadkach wskazanych w ustawie likwidacja ruchomości obciążonych zastawem rejestrowym oraz wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym lub zastawem finansowym może nastąpić także przez przejęcie ich przez wierzyciela będącego zastawnikiem zastawu rejestrowego lub zastawu finansowego, jeżeli umowa o ustanowieniu zastawu przewiduje zaspokojenie zastawnika w drodze przejęcia przedmiotu zastawu.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem proponowanych zmian jest poprawa bezpieczeństwa obrotu instrumentami finansowymi, ich płynności oraz zwiększenie atrakcyjności transakcji związanych z pożyczaniem instrumentów finansowych.

Proponowane zmiany do ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze z dnia 28 lutego 2003 r. (zwana dalej „ustawą”) stanowią niezbędne uzupełnienie do obecnie obowiązujących regulacji dotyczących szczególnych skutków ogłoszenia upadłości w związku z terminowymi operacjami finansowymi i sprzedażą papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu. Obecne brzmienie art. 85 ustawy budzi określone wątpliwości interpretacyjne dotyczące kwalifikacji prawnej pożyczek instrumentów finansowych, w tym w szczególności pożyczek papierów wartościowych, jako nie wchodzących w zakres żadnego ze wskazanych typów transakcji. Pożyczki instrumentów finansowych stanowią odrębną kategorię transakcji zawieranych na rynku finansowym i w związku z tym niewskazanie ich wprost w art. 85 ustawy może być interpretowane jako ograniczenie możliwości stosowania szczególnego reżimu, jaki od kilku lat funkcjonuje w stosunku do wspomnianych powyżej terminowych operacji finansowych oraz transakcji sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu, umożliwiającego rozliczenie się kwotą netto w razie ogłoszenia upadłości jednej ze stron.

Podobny zabieg w zakresie usunięcia wątpliwości interpretacyjnych wiąże się z wprowadzeniem do ustawy nowego art. 85a. Otóż obecne brzmienie art. 85 może budzić wątpliwości w zakresie skuteczności klauzuli kompensacyjnej w odniesieniu do transakcji które zabezpieczają pożyczki instrumentów finansowych oraz terminowe operacje finansowe i transakcje sprzedaży papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu. Przedmiotowe zagadnienie nie zostało w sposób jasny rozstrzygnięte w ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych, której celem była implementacja dyrektywy 2002/47/WE z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (zwana dalej dyrektywą). Ustawa o niektórych zabezpieczeniach finansowych wprowadziła w tym zakresie zmianę do art. 498 ustawy uznając jednakże skuteczność nettingu upadłościowego jedynie w postępowaniu naprawczym. Redakcja zaproponowanego art. 85a jest identyczna, jak wspomnianego art. 498 ustawy, przy czym odnosi się ona do postępowania upadłościowego.

Z kolei dodany do art. 84 nowy ust. 3 ma na celu wyłączenie wymogu szczególnej formy czynności prawnej dla ustanawiania niektórych typów zabezpieczeń. Zgodnie z art. 84 ust. 2 w przypadku upadłości likwidacyjnej umowa przenosząca własność rzeczy, wierzytelności lub innego prawa w celu zabezpieczenia wierzytelności jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli została zawarta z datą pewną. Takie brzmienie przepisu, sprzeczne z postanowieniami art. 3 dyrektywy, mogłoby skutecznie ograniczyć rozwój rynku pożyczek papierów wartościowych, gdyż najczęstszym sposobem zabezpieczania tego typu transakcji jest przeniesienie własności papierów wartościowych. Co więcej, miałyby tu miejsce nierówności podmiotów zainteresowanych w przeprowadzaniu transakcji pożyczek instrumentów finansowych, gdyż w celu spełnienia rygoru daty pewnej banki (w przeciwieństwie do np. domów maklerskich) mogłyby korzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 95 Prawa bankowego, zgodnie z którym czynność zabezpieczająca wierzytelność banku stwierdzona określonym w tym przepisie dokumentem spełnia rygor daty pewnej.

Zmiana art. 127 ust 4 ustawy stanowi oczywistą konsekwencję zaproponowanych zmian w art. 85 ust. 1 ustawy.

Zmiana do art. 311 ust. 2 ustawy usuwa wątpliwość w zakresie dopuszczalności zaspakajania się zastawnika zastawu finansowego z praw obciążonych zastawem finansowym.

Dotychczasowe brzmienie art. 311 ust. 2 ustawy odnosiło się wyłącznie do zastawnika zastawu rejestrowego.

Warto podkreślić, iż włączenie pożyczek instrumentów finansowych do grupy transakcji w stosunku do których można stosować szczególny reżim rozliczania zobowiązań dłużnika po ogłoszeniu upadłości wpisuje się w ustawodawstwo poszczególnych krajów Unii Europejskiej, które zmierzają do objęcia możliwością kompensacji coraz większej ilości typów transakcji lub instrumentów.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt nie powoduje obciążenia finansowego budżetu Skarbu Państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Warszawa, 27 lipca 2010 r.

BAS – WAPEiM – 1337/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Renata Zaremba)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r., Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmierza do zmiany ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, ze zmianami). Proponowane zmiany dotyczą m.in. zastąpienia pojęcia papierów wartościowych pojęciem instrumentów finansowych (wraz z odesłaniem do definicji tego pojęcia zawartej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi), wprowadzenia odrębnej kategorii pożyczek instrumentów finansowych, wprowadzenia przepisu, zgodnie z którym ogłoszenie upadłości dłużnika nie narusza uprawnień wynikających z zamieszczonej w umowie klauzuli kompensacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych. Wnioskodawcy proponują jednocześnie rezygnację z warunku formy pisemnej z datą pewną w przypadku umowy przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartej w celu zabezpieczenia wierzytelności w przypadku ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. Nr 91, poz. 871, ze zmianą), skutkującego skutecznością takiej umowy wobec masy upadłości.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej w zakresie objętym proponowaną regulacją obejmuje dyrektywę 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych (Dz. Urz. UE L 168 z 27.6.2002, str. 43; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne: rozdz. 10, t. 3, str. 89; dalej: dyrektywa 2002/47/WE)

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2002/47/WE *państwa członkowskie nie wymagają, aby ustanowienie, ważność, usprawnianie, wykonalność lub dopuszczalność jako dowód uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, lub ustanowienie zabezpieczenia finansowego na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych, było uzależnione od wykonania jakiejkolwiek czynności formalnej*. Intencja proponowanego w projekcie braku wymogu daty pewnej na umowie przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartej w celu zabezpieczenia wierzytelności w przypadku ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych (wynikająca z uzasadnienia do projektu) zmierza do realizacji wskazanego przepisu dyrektywy 2002/47/WE i usuwa istniejącą w tym zakresie niezgodność z prawem UE. Proponowany nowy ustęp 3 w artykule 84 w brzmieniu *przepisu ust. 2 nie stosuje się do ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy wskazanej w art. 77 ust. 4* może budzić wątpliwości interpretacyjne prowadzące do powstania niezgodności z dyrektywą 2002/47/WE. Przepis ten może zostać odczytany w ten sposób, że art. 82 ust. 2 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze nie stosuje się w całości do ustanowienia zabezpieczenia finansowego. Konsekwentnie, umowy przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innych praw zawarte w celu zabezpieczenia wierzytelności zgodnie z przepisami ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych nie byłyby skuteczne wobec masy upadłości. W takim przypadku powstałaby niezgodność z art. 4 dyrektywy 2002/47/WE, który stanowi w ust. 1 i 5 odpowiednio, że: *państwa członkowskie zapewniają, że w przypadku wystąpienia zdarzenia uprawniającego do egzekwowania, przyjmujący zabezpieczenie jest uprawniony do realizacji każdego zabezpieczenia finansowego ustanowionego na podstawie uzgodnienia dotyczącego zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji i będącego przedmiotem warunków zawartych w takim uzgodnieniu (...) oraz, że państwa członkowskie zapewniają, że uzgodnienia dotyczące zabezpieczeń finansowych mogą stać się skuteczne zgodnie z warunkami w nich zawartymi, niezależnie od rozpoczęcia albo kontynuowania postępowania likwidacyjnego lub środków reorganizacyjnych w odniesieniu do dającego zabezpieczenie lub przyjmującego*

zabezpieczenie. Pod pojęciem postępowania likwidacyjnego należy rozumieć również postępowanie upadłościowe (art. 2 ust. 1 lit. j dyrektywy 2002/47/WE).

W pozostałym zakresie proponowane zmiany nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

1. Wprowadzenie w ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze braku wymogu daty pewnej na umowie przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartej w celu zabezpieczenia wierzytelności w przypadku ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych, zmierza do realizacji wskazanego przepisu dyrektywy 2002/47/WE i jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

2. Stosowanie proponowanego przepisu art. 84 ust. 3 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze może prowadzić do niezgodności z prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 27 lipca 2010 r.

BAS – WAPeIM – 1338/10

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy –
Prawo upadłościowe i naprawcze (przedstawiciel wnioskodawców: poseł
Renata Zaremba) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii
Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zmierza do zmiany ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, ze zmianami). Proponowane zmiany dotyczą m.in. zastąpienia pojęcia papierów wartościowych pojęciem instrumentów finansowych (wraz z odesłaniem do definicji tego pojęcia zawartej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi), wprowadzenia odrębnej kategorii pożyczek instrumentów finansowych, wprowadzenia przepisu, zgodnie z którym ogłoszenie upadłości dłużnika nie narusza uprawnień wynikających z zamieszczonej w umowie klauzuli kompensacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych. Wnioskodawcy proponują jednocześnie rezygnację z warunku formy pisemnej z datą pewną w przypadku umowy przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartej w celu zabezpieczenia wierzytelności w przypadku ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (Dz. U. Nr 91, poz. 871, ze zmianą), skutkującego skutecznością takiej umowy wobec masy upadłości.

Projekt ustawy, w części dotyczącej braku wymogu daty pewnej na umowie przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartej w celu zabezpieczenia wierzytelności w przypadku ustanowienia zabezpieczenia finansowego zgodnie z przepisami ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych zmierza do realizacji przepisu art. 3 ust. 1

dyrektywy 2002/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie uzgodnień dotyczących zabezpieczeń finansowych

Projekt ustawy w tej części jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla